

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАННИНГ УЧ
ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Боши 1-бетда).

Хасанов Бекмирза Холмирзаевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Хотамкулов Камолжон Аликулович — Сирдарё вилояти Меҳнатобод туман ички ишлар бўлими жиноят қидирув гуруҳининг оператив вакили

Худойбердиев Ўткир Хасанович — Мудофаа вазирлиги мототўқчи қўшунлари алоқа ротаси командири

Худойкулов Азиз Собитович — Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасининг бошқарма прокурори

Шафигулин Нол Нигматович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командирининг ўринбосари

Шоумаров Махмуд Илёсович — Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасининг катта прокурори

4. Кўп йиллик ҳалол меҳнати, иқтисодиёт, фан ва маданиятни ривожлантиришда, еш авлодини ватанпарварлик, республика миллий мустақиллиги гоёларига садоқат руҳида тарбиялашда катта хизматлари учун мукофотланган:

“ШУҲРАТ” МЕДАЛИ БИЛАН

Абдурахмонов Ҳасан Мажилович — Самарқанд вилояти ҳокими

Абдиров Чаржов — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси академиги, Қорақалпоғистон Республикаси Фанлар академияси экспериментал клиника институти директори

Азиев Ботир Жўраевич — Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалик фанлари академияси академик-котиби

Азиев Жўрабой — Жомбой тумани Х. Низомаев номидаги жамоа ҳўжалиги звено бошлиғи, Самарқанд вилояти

Айдаркулов Абдухалик — Навоий вилояти ҳокими

Ахбаров Парпихон — “Агросанатқурилиш-2” трести 149-ҳўжаликларро механизациялашган кўча колоннаси бригадари, Наманган вилояти

Акрамов Аҳмад Азизович — Чирчиқ трансформатор заводи электр пайвандчиси, Тошкент вилояти

Ахмедов Муҳаммад Исматович — Бухоро туманидаги “Маданият” жамоа ҳўжалиги бошқаруви раиси, Бухоро вилояти

Ахмедов Одилов — Избоскан туманидаги 119-механизациялашган кўча колонна бошлиғи, Андижон вилояти

Ахмедов Раҳим — халқ рассоми

Ахмедов Темир — “Ўзбекбургага” бурги ишлари трести Бухоро бошқармаси бургилаш устаси, Бухоро вилояти

Бобонов Ўқтам Қувондиқович — Жиззахдаги 2517-автокорхона ҳайдовчиси, Жиззах вилояти

Бозоров Рашид — Қамаш тумани ҳокими, Қашқадарё вилояти

Бурханов Мутал Музаининович — бастакор

Габдуллин Талгат Галимжанович — Навоий кон-металлургия комбинати муҳандис-кон механиги, Навоий вилояти

Галиев Чингиз Гўбдуллаевич — Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалик фанлари академияси мутахассиси

Гофуров Кабиржон Аминжонович — Ўзбекистон Республикаси Марказий банки иқтисодий ахборот ва статистикани таҳлил қилиш департаменти бошлиғи, Тошкент шаҳри

Глушенко Алексей Данилович — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси академиги, механика ва биологнинг зилзилага бардошлиғи институти лабораторияси мудири

Григорьян Валентина Гайковна — Бухоро шаҳар киновидео бирлашмаси мудири, Бухоро вилояти

Жамолон Иброҳим — Навоий кон-металлургия комбинати машинасозлик заводи электр пайвандчиси, Навоий вилояти

Жуманиёзов Марк — Хоразм вилояти ҳокими

Жўраев Суннат Маматмукович — Жиззах устки трикотаж фабрикаси тикув машиналари соловчиси, Жиззах вилояти

Жўраев Хабибулла Усмонович — “Ўзбекмолсоти” уюшмаси Ангрэн олтин қазихи кони олтинни ажратиб олиш фабрикаси тегириони машинисти

Думлер Валерий Константинович — Жиззах вилояти автотранспорт давлат акционерлик бирлашмаси директори

Ериев Равайн — Каттақўрғон театрининг бош режиссери, Самарқанд вилояти

Жабборов Жуманиёз — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги давлат мукофотлари қўмитаси масъул котиби

Жапаков Каримбой Жапакович — Қўнғирот туманидаги 63-автотранспорт корхонаси ҳайдовчиси, Қорақалпоғистон Республикаси

Жолаева Роза Бектошевна — Нукусдаги “Тўзал” яқка буюртмалар бўйича қийим тикшиш ижара корхонаси директори, Қорақалпоғистон Республикаси

Жўраев Раҳмон Пардабегович — Форш тумани М. Орлов номидаги ҳўжалик бош қўшони, Жиззах вилояти

Закарянц Альоф Гайкович — Ўзбекистон Республикаси Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги

электростанциялар ва иссиқлик тармоқларидан фойдаланиш ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи

Зокирова Мустафа — С. Раҳимов туманидаги 21-болалар поликлиникаси бош врач, Тошкент шаҳри

Зинин Вячеслав Иванович — Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги монополияга қарши ва нарх сиёсатини ўтказиш бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, Тошкент шаҳри

Зинин Сергей Иванович — рус маданияти марказининг раиси, Тошкент шаҳри

Зинова Сайёра Ҳазраткуловна — Қашқадарё вилояти хотин-қизлар қўмитаси наشري “Нафосат” газетаси муҳаррири

Иваненко Наталья Даниловна — Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалик фанлари академияси механизациялаш, электрлаштириш ва автоматлаштириш бўлими илмий котиби, Тошкент шаҳри

Эгамбердиева Санъат Йўлдошевна — Фаргона вилоят касалхонаси ревматолог-шифокори

Иминов Абдуманнон Бадалович — Жалолқудук туманидаги “Тахтакор” жамоа ҳўжалиги бригадари, Андижон вилояти

Икромов Шахит Аскарвонич — Ўзбекистон Республикаси давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси гидрогеология ва геология бўлими бошлиғи, Тошкент шаҳри

Исмомов Раҳим — Навоий туманидаги “Ҳазора” жамоа ҳўжалиги фермери, Навоий вилояти

Эшонкулов Муҳаммаднинг — Олмалик кон-металлургия комбинати ишчиси, Тошкент вилояти

Камоллов Собир — академик, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлими раиси

Каримов Дадақўзи — Зангиота туманидаги “Ўзбекистон” жамоа ҳўжалиги бош агрономи, Тошкент вилояти

Қодиров Пиримкул — халқ ёзувчиси

Қодиров Тоҳиржон Одилович — Оқолтин туманидаги “Фаргона” биринчи ширкат бирлашмаси ижарачи механизатори, Сирдарё вилояти

Қориева Бериора Раҳимовна — халқ артисти

Кулиев Бахтиёр Абдуллаевич — Дўстлик тумани М. Дадажонов номидаги кооператив бирлашма механизатори, Сирдарё вилояти

Қўноқбоев Омонғелди — Томди туманидаги марказий касалхона юкумли касалликлар бўлими муҳори, Навоий вилояти

Қурбонов Аҳмад Шарипович — “Муборакга” газ-кон бошқармаси технология қурилмалари оператори,

Қашқадарё вилояти

Қўчимов Абдусамид — Ўзбекистон Телерадиокомпанияси раисининг ўринбосари, Тошкент шаҳри

Лян Ревмир — Корей маданият маркази раиси, Фаргона вилояти

Маматжонов Махмуджон — “Мингбулоқнефть” бирлашмаси бурғичи ерданчиси, Наманган вилояти, Чортқоқ тумани

Марасулов Зокир — Фаргона нефть базаси ҳайдовчиси, Фаргона вилояти

Мамедов Исмоил Рустам ўғли — Озарбайжон маданият маркази раиси, Тошкент шаҳри

Маткаримова Тўлғаной — Андижондаги “Чинор” акционерлик бирлашмаси тикувчиси, Андижон вилояти

Махматов Азим — Паркент тумани электр алоқа линиялари муҳандиси, Тошкент вилояти

Митрофанов Александр Сергеевич — Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги халқ ҳўжалигидаги ҳуқуқий ишлар бошқармаси бошлиғи, Тошкент шаҳри

Мўминов Қобул — Муборак газни қайта ишлаш заводи цех бошлиғининг ўринбосари, Қашқадарё вилояти

Мусахон Абдумухтор — Учқўрғон тумани Охунбобоев номидаги жамоа ҳўжалиги бригадари, Наманган вилояти

Мухторов Абдураим — Самарқандда жойлашган У. Жўракулов номидаги “Усто” вилоятларро бирлашмаси устаси, Самарқанд вилояти

Назаров Абдурахмон — Норин туманидаги 8-ўрта мактаб ўқитувчиси, Наманган вилояти

Низомов Қобул — “Хоразмсовхозсувқурилиш” терсти 1-механизациялашган кўча колоннаси гиш терувчиси, Урганч шаҳри, Хоразм вилояти

Низова Салима — Сарисие туманидаги “Ленинград” жамоа ҳўжалиги бригадари, Сурхондарё вилояти

Ноздрин Владимир Васильевич — “Эмонтажмахсусқурилиш” уюшмаси аппарати ишлаб чиқариш-техника бўлими бошлиғи, Тошкент шаҳри

Номозов Иқромиддин — Бағдод туманидаги “Пахтакор” жамоа ҳўжалиги бригадари, Фаргона вилояти

Нуриддин Алиқ Саидович — Бекобод металлургия комбинати прокат цехи ишчиси, Тошкент вилояти

Нормуродов Абдурашид — Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси “Ёшлик” студияси бош муҳаррири

Осипова Зинаида Дмитриевна — травмат-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси ҳайдовчиси, Тошкент шаҳри

Отабоева Бекпошша — Урганч туманида

Умаров Жумабой Шералиевич — Сайхунобод туманидаги “Пахтакор” кооператив ҳўжалиги бригадари, Сирдарё вилояти

Улугова Муҳтарам Маматжоновна — журналист

Усмонов Абдурахмон Исроилов — Ўзбекистон Республикаси Энергетика вазирлиги капитал қурилиш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, Тошкент шаҳри

Файзуллаев Равайн Фатхуллович — “Тошшаҳарўлтирчан” давлат уюшмаси бошқаруви раиси, Тошкент шаҳри

Ҳабибов Салим — Нарпай тумани Бобур номидаги кооператив бирлашма бошқаруви раиси, Самарқанд вилояти

Ҳакимов Акрам — Навоий шаҳридаги 34-автотранспорт корхонаси ҳайдовчиси, Навоий вилояти

Ҳакимова Раҳима — Самарқанд тумани ҳокими, Самарқанд вилояти

Ҳоллиев Шотурдан — Термиз шаҳридаги 1-марказий вилоят касалхонаси урология бўлими мудири, Сурхондарё вилояти

Ҳўжаев Шабот — Республика меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси раиси

Хусанжўраев Саидхўжа (Саид Аҳмад) — халқ ёзувчиси

Хўшнотов Чори — Бандихон туманидаги “Пахтакор” жамоа ҳўжалиги бригадари, Сурхондарё вилояти

Чинорова Рисолат — Иштихон туман фельдшерлик пункти фельдшери, Самарқанд вилояти

Шомуротов Толибой — “Оролсувқурилиш” трести Чимбой механизациялашган кўча колоннаси бульдозерчиси, Қорақалпоғистон Республикаси

Шахромова Меҳрижон Илхомовна — Янгийўлдаги “Кичикитой” акционерлик жамияти тикувчи-мотористи, Тошкент вилояти

Шоабдурахмонов Шоназар — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси академиги, тилшунослик институти маслаҳатчиси, Тошкент шаҳри

Эрназаров Абдусаттор — “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси олий малака комиссияси раиси

Йўлдошев Шўҳрат — Ўрта Осиё темир йўли ягона диспетчерлик маркази бошлиғи, Тошкент шаҳри

Ёқубова Риски — Окқўрғон туманидаги 17-мактаб ўқитувчиси, Тошкент вилояти

Янгийёев Саъдулла — Янгийёзор туманидаги 8-автокорхона ҳайдовчиси, Хоразм вилояти

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВТошкент шаҳри,
1994 йил 25 август.

РАНГ-БАРАНГ ДАСТУРДА

Республикаси Маданият ишлари вазирлиги томонидан тасдиқланган йўриқномалар асосида ўтказилади.

Шодиёновлар Навоий номидаги Катта театр биноси олдидаги майдонда ҳам ўзгача ўтиш кўзда тутилмоқда. Бу ерда республика болалар ижодий маркази томонидан “Устлар шаҳарчаси” ташкил этилади. Кулчилик, зергарлик, бичиш-тикиш ва бошқа тўғреларнинг машғулотида иштирок этувчилар болалар томонидан тайёрланган турли буюмлар ҳамда ўйинчоқларнинг кўргазмаси ташкил этилиши, озорбайлик, ва бошқа халқлар анъаналари, миллий удулар асосида бадиий-маданий дастр асосида чиқишлар мўйлавларига. Майдонга халқ ўтовлари ўрнатилиши, турли хил томошалар қўрсатилиши ҳамда ширинликлар савдоси ташкил этилиши режалаштирилган.

Ҳамшаҳарларимиз айниқса Ўзбекистон миллий бонига уюштирилган катта байрам тадбирларидан олам-олам шодликлар олишлари табиий. Чунки шундоқкича бонига раверишда саҳна безатилиб, турли кил қўнғиллар томошалар уюштирилади. Оромгоҳга келувчиларга “Навруз” вокал чоғу дасти, “Ёшлик” дасти, “Севинч” болалар дасти, Тошкент шаҳридаги бадиий халқ-ваксорлар жамоалари хизмат қўрсатиши. “Хумор” чойхонасида эса шеврий муҳлислаш ширинликлар томонидан истиқлол, ватан, дўстлик, қардошлиқ ҳақида битилган янги шеърлардан баҳраманд бўладилар.

Бунлардан ташқари, шаҳри-миздаги 16 та истироҳат ва маданият боғларида, барча туманларнинг марказларида Мустақиллик кўнига бағишланган ранг-баранг дастурлар намойиш этилади. Бадиий ҳаваскорлик жамоалари ўз бисотларида энг сара куй-қўнғиллар, жозибали рақслар билан байрам тадбирларига ташир энтанларини қўнғил қилишади. “Меҳрижон” бонига М. Иб-роҳимов бошчилигидаги дор-боллар гуруҳи, А. Мўйдинов, А. Қўзиёев раҳбарлигидаги дорболлар гуруҳи, Тошкент вилоятидаги “Саодат” фольклор-этнографик дасти, Фаргона вилоятининг “Водил чинори” миллий цирк гуруҳи, «Хоразм гулдастаси», болалар дастисининг чиқишлари байрамга ўзгача фойза ва қувонч бағишлайди.

Саъдулла ШОДИЕВ.

* Биринчи қўнғироқ олдида

ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ АВГУСТ КЕНГАШИ

Шу муаммоларни муҳокама этиш чоғида ишлаб чиқилган тавсиялар кейин эълон қилинди. Бу тавсиялар янги ўқув йилида мактаблар, хунар-техника билим юртлари, ўқитувчилари кўнғига ижодий омиллар билан яқиндан танишишлари.

Август кенгаши катнашчиларнинг диққат-этиборида мактабларда ўқув-тарбия жараёнини тақомиллаштириш, шахсининг қаволати йўлида, аз-зур шеврийлар яратиш, маҳалла комитетлари, мактаблар ва оналарнинг соғлом авлодини тарбиялашдаги рол, бу ишда ягона тарбиявий тизимни яратишнинг муҳим жиҳатлари ҳақидаги масалалар бўлди.

Шўба мажлисларида ана шу муаммоларни муҳокама этиш чоғида ишлаб чиқилган тавсиялар кейин эълон қилинди. Бу тавсиялар янги ўқув йилида мактаблар, хунар-техника билим юртлари, ўқитувчилари кўнғига ижодий омиллар билан яқиндан танишишлари.

Август кенгаши катнашчиларнинг диққат-этиборида мактабларда ўқув-тарбия жараёнини тақомиллаштириш, шахсининг қаволати йўлида, аз-зур шеврийлар яратиш, маҳалла комитетлари, мактаблар ва оналарнинг соғлом авлодини тарбиялашдаги рол, бу ишда ягона тарбиявий тизимни яратишнинг муҳим жиҳатлари ҳақидаги масалалар бўлди.

жуда муҳим роль ўйнайди. Бу борада кўнғига хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Мактаб-лицейларда, гимназиялар, коллежларда янги мураккаблаштирилган ўқув дастурлари жорий этилмоқда. Ҳозирги вақтда ўқув муассасалари 300 дан зиёд яқка ўқув дастурларига эга. Уларнинг ҳаммаси ўқувчиларга ҳар билим бериш, уларни қўр томонлама камол топтиришга қаратилган.

Тарбиявий ишларда оқсоқолларнинг тўплаган бой таъриблари ҳам жуда кўл келмоқда. Халқ таълими бош бошқармасининг ижодий гуруҳи мутахассислари нисбатан чиққан “Маҳалла” дастури мактаб, болалар боғчалари, хунар-техника билим юртлари, маҳалла комитетлари, тартибни ҳимоя қилиш идораларининг ўзаро ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлашга, ўқувчиларни тарбиялашга катта ёрдам бермоқда. Ўқув жараёни амалиётига ўқитиш тасулини жорий этиш ва билимини назорат этиш ҳам кенг жорий қилинмоқда. Ўз-ўзини англаш, халқ анъаналарига кенг йўл бериш натижасида меҳр-мурувват қўринишлари анада яққолроқ сезилимоқда.

Таълимнинг бошланғич бўлими бўлими мактабгача болалар муассасаларида ҳам кўпгина ўзгаришлар юз бермоқда. Бу муассасаларда тарбиянинг истиқболли усулларини фаол қилиш жорий этишга аҳамият берилмоқда. Шунинг натижасида мактабгача етти та гимназия муваффақиятли фео-

Комил ҒОҒУРОВ



кураш олиб бориб, пойтахт-мида ижтимоий-сиёсий ва-

Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси бошлиғи, милиция генерал-майори Комил Ғофуров 45 ёшида тўсатдан вафот этди.

К. Ғофуров 1949 йилда Тошкент вилоятининг Тошкент туманида таваллуд топди. Тошкент Давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультетини тамомлагандан сўнг меҳнат фаолиятини ички ишлар бошқармасида оддий терговчилликдан бошлаб, Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси бошлиғи лавозимига бўлган гоят масъулиятга ва шарафли йўлни босиб ўтди.

Ички ишлар академиясида тахсил олган К. Ғофуров чўқур назарий билимга, катта ҳаётий тажрибга эга эди.

К. Ғофуров жиноятчиликка, айниқса, унинг уюшган турларига қарши мurosасиз

И. КАРИМОВ, Э. ХАЛИЛОВ, А. МУТАЛОВ, Т. АЛИМОВ, Б. ГУЛОМОВ, Г. АЛИЕВ, З. АММАНОВ, Р. АХМЕДОВ, К. ТУЛАГАНОВ, Т. ХУДОБЕРГАНОВ.

ГЕНЕРАЛ ҲАҚИДА СЎЗ

...Бунчалар бешафқатсан бўлим. Ахир у нечагина биз билан ёнма-ён эдику. Нечагина телефон гўшаги орқали жўшиб-ёниб ганирган сўзлари едимизда турбидику. Шаҳарни айланиб бўлган бош ишлайдиган Ички ишлар бошқармасига кириб кетгани, навабчилик қисмини киргани, кўз ўнгимизда турбидику. Афсус, минг афсус, бу дийдорлашув энг сўнггиси эканлигини билмабмиз...

Энди у орамизда йўқ. Милиция генерал-майори Комил Ғофуров ўзининг жағовар иш ўрнида аскар сифатида, ўзи таллаган жуда ҳам маънавият касбга садоқат билан хизмат қилган чин инсон сифатида ҳаётдан кўз юмди.

Қариб чорак аср муқаддам Тошкент Давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультетини тамомлаган Комил Ғофуров ўз меҳнат фаолиятини туман ички ишлар бошқармасида оддий терговчилликдан бошлади.

1987 йилда Комил Ғофуров Тошкент вилояти туман ички ишлар бўлими бошлиғи лавозимини эгаллади. Ҳамма вақт ўз зиммасига энг қийин ишларни олиб уни сиқ қилишдан баяндади. Ички ишлар академиясини тугатлагандан сўнг у Тошкент вилояти Ички ишлар бошқармасида тергов ишларига раҳбарлик қилди. Кейин пойтахт вилояти милицияси бошқармасининг биринчи ўринбосари, сўнгра бошлиғи ла-

возимини эгаллади.

1992 йил январь ойида Комил Ғофуров Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг бошлиғи лавозимига тайинланди. Унга милиция генерал-майори унвони берилди.

Бор-йўли уч йилга яқин муддат мобайнида у Ўзбекистон пойтахти Ички ишлар идораларига раҳбарлик қилди. Лекин ана шу қисқа вақт ичида Комил Ғофуров раҳбарлигида Тошкент милицияси шаҳарда оператив вазиятни сифат жиҳатидан соғломлаштиришга эришди.

Қўлар остида ишлайдиган бизлар учун генерал Комил Ғофуров нафақат бошлиқ эди, балки у қайси биримиз учун яқин дўст, қайси биримиз учун чин мурабий эди. Лекин ҳаммамиз учун ақолий сафодон, қуролдон ўртоқ, қатъийлик ва софидилликка чинаяк намуна эди. У ўн-дагана ана шу ақолий фазилатлари бошқаларга ҳам ўргатар, мажлисларда эмас, балки кундалик жўшқин иш фаолиятида ўзи бизларга чин намуна қўрсатар эди.

У талабчан бошлиқ эди. Ленин у ҳамма вақт кўл остидагиларидан ўз бурчини нафақат сўзсиз ва аъло да-

ражада бажаришини, балки ишга ҳамда одамларга меҳр-муҳаббат билан ёндошини ва муомала қилишни талаб этарди.

Тағри берган умрининг бор-йўли қирқ беш йили мобайнида Комил Қодирович жуда кўп хайрли ишларни қилишга улгурди, у қондан ақолий ва ёрдин э эгаллади. Ёнма-ён ишлаш бахтига мўлосар бўлган кишилар қалбига ўзидан ёрқин хотира қолдирди.

Жиноятчиликка қарши курашда биз генерал Комил Ғофуровдан касб маҳоратини ўргандик, энг мураккаб паролларда ҳам биз унинг бошчилигида, мушоҳада билан иш юритишга, қатъият ва куч-қувватга қойил қоларди. Ўзинг бундай фазилатлари энг мураккаб вазифаларини ҳам шараф билан бажаришда бизларга ёрдам берарди.

Ҳақиқий ва чин инсонлар мангилулига дахлдордир. Комил Ғофуров энди орамизда йўқ. Ленин унинг хотираси мангудир. Генералимиз Комил Ғофуровнинг ёрқин хотираси қалбларимизда абадий яшайди.

Тошкент милициясининг шахсий тарбияси.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг бошлиғи, милиция генерал-майори

Комил ҒОҒУРОВ

тўсатдан вафот этганини муносабат билан марҳумнинг она аъзоларига ва барча яқинларига чуқур таъзия нэзор этади.

* Шоаҳмад Шомаҳмудовнинг 100 йиллиги



ЮРАККА ҚЎЙИЛГАН ҲАЙКАЛ

(Бади)

Бу воқеанинг бўлиб ўтганидан бери анча йиллар кечди. Халқлар дўстлиги майдонидан ота-она ва болалардан иборат ҳайкалнинг олдига ҳаёл суриб турган эдик. Отанинг сиймосида меҳр-муҳаббат зоҳир. Она қўйиб берса нафақат болаларини, балки бутун Тошкент шаҳрини қўшиб олгудек. Болалар худди бўзтўрғайлардек уларга талпинишди.

Энига келган биронини сезмабман ҳам. Ажнабий бўлса керак, русчани эплаштириб сўради:

— Кимники ҳайкал бу?

— Ўзбекининг, Ўзбекистоннинг юраги бу! — дедим гурур билан.

— Шунча бола! — ҳайратланиб сўради у.

— Ҳали ҳаммаси эмас, — дедим қўйчан, — чол билан кампирга ҳайкал берсангиз бутун жаҳон болаларини бағрига босарди.

— Чол-кампир сизники? — бетоқатланиб сўради ажнабий хоним.

— Қаҳрамон?

— Меники, — дедим ҳеч иккиланмай. — Қаҳрамон. Ўн тўрт марта.

— Ой — деди ажнабий хоним, — мен сира эшитмаган бу қаҳрамонни. Кейин фотошпартини олиб бир неча марта чиқилди. Раҳмат айта-айта узоқлашди. Бизни қўзатиб турган йигит яқин келди.

— Оғайни, — деди у, — ростдан сизнинг ота-онангизми? Ахир жарариқлик Шоаҳмад ота билан Баҳри опаку бўлар!

— Ҳа, Шоаҳмад ота билан Баҳри опа, — унинг сўзларини тасдиқладим. — Лекин менинг ҳам ота-онам десам нега раҳамлангиз? Ахир меҳр-муҳаббат, одамнинг одамлиги, одамнинг одамлиги.

— Тушундим, — деди йигит менга бошдан-оёқ қараб чиқарган. Сўнгра ўз йўлига юзлаб кетди. 10—15 қадм одим босиб ўтириб қаради. — Лекин тўғри айтгансиз, жудама тўғри айтгансиз. Мен ҳам Шоаҳмад отанинг меҳр қўшидан баҳраманд бўлиб улгайганман.

...Ишон меҳри!

Жаҳон-жаҳон бўлибдики шу меҳрга илҳам, ташна бўлиб яшайди. Жаҳонда илк ёзув пайдо бўлибдики шу меҳр ҳақида тўлиб-тошиб куйлайдилар, қиссалар биттадилар. суратлар чизади.

...Ишон меҳри!

Сен қандай тошқин бўлқанки миллиларда йиллардан бери сени куйлашди! Сени башар қўши деб улуглашди! Ох, тенгсиз булоқ, сенинг ошенинг қарда?

— Юрагингда, — деган садо келди кулоғимга, — сенинг юрагингда! Не бахти ана шундай улут юраклардан бири тошкентлик темирчи Шоаҳмад ота билан унинг хотини Баҳрихон, опаларда бор эканки, то хануз ўша меҳр-муҳаббат қўш нурларидек улар яшаб ўтган хонадондан таралиб турибди.

14 та бола! Ўн тўртта миллат! Ўн тўртта олам! Ўн тўрт хил тақдир.

Нойнинг жаннатда бўлгур адиб Ўзбекистон халқ ёзувчиси Раҳмат Файз бир суҳбат чоғида айтган эди:

— «Ҳазратини инсон» романини ўқигансиз-а? «Сен етими эмассан» бадий фильмининг ўқигансиз-а. Ана ўшанда! Маҳкам ота билан Меҳриниса аялар ҳаётида бор одамлар. Мен умрим бўйича битта асар ёсам эди шу мафосалар. Ҳа, ҳақида деб ўйлаган эдим. Нийтига етдим. Шоаҳмад ота билан Баҳри опа менинг ҳам ота-онамга айланишганди. Мен уларнинг ўн бешинчи фарзанди бўлгандим.

Урунинг қонли қунлари эди. Фашистлар шиддат билан босиб кетдилар. Шаҳарлар байрон бўларди. Минг-минглаб болалар етим қолди. Улар қаёққа борсин ахир! Бирон

Алишер Навоий номидаги республика нафис санъат мактабига қабул қилиш руҳий синов асосидаги тест бўйича ўтказилди.

Тўрт йилдан бери таъриб тарихида қўланилаётган бу тест услубини Термиз Давлат университетини таърибхонаси бошлиғи, руҳшунослик фанлари доктори, профессор Ботир Қодиров ишлаб чиққан.

Хўш, руҳий тест синовлари қандай ва у педагогини тест синовларидан қай жиҳати билан фарқ қилади? Қизини шундаки, руҳий тест учун боланинг мактабда олган билими муҳим аҳамиятга эга бўлмай, балки унинг қобилияти, ички имконияти,

* Самара бераётган янгилик

ИНСОН ЛАЁҚАТИ АНИҚЛАНАДИ

савияси имтиҳон қилинади. Педагогини тест учун эса предметлар бўйича олинган билимлар муҳимдир.

Маълумки, республика мидаги аксарият ўқув юрларида педагогини тест синовлари жорий қилинган. Шу нуктадан назардан биргина нафис санъат мактабига қўланилаётган руҳий тест синовлари ҳозир янгилик ҳисобланади. Тест асосан уч блок: ақлий заковат ва бадиий дид синовлари, шунингдек мантйий тафаккур бўйича ҳар бир боланинг ички имконияти, лаёқати аниқланади. Тўлганган ҳамма маълумотлар расмий равишда ярим автоматлаштирилган ва автоматлаштирилган ҳолда қайта ишланади. Ҳамда умумлаштирилади. Бу ишларнинг барчаси компьютерлар ёрдамида амалга оширилади.

Тестнинг афзалликлари томонини, руҳий хусусиятини аниқлашадир. Боланинг иқтидорини, қобилиятини, ақлий тафаккурини нимага қадар экинлиги маълум бўлган юқоридаги тест гуруҳлардан бирига йўналтирилади ва болага ҳатто баъзида ўзи ҳам билимган иқтидор ривожлантирилади.

Ҳазир келганда шунини айтиб ўтиш жоизки, қўлгина давлатларга турли соҳаларда намуна бўла олган, ривожланган Америка Қўшма Штатларида жамиятнинг тенг ривожлантириш учун инсон имкониятини аниқлашдан иш бошланган эди. Қўриб турганимиздек, у ўзининг иккинчи самарасини берган. Шу жихатдан у ҳам айнан бўлмасда, йўналиш сифатида андоза бўлиши мумкин. Яна шунини айтиш жоизки, бу усул маънавий иқтисодий томондан ҳам мамлакатимизга фойда келтириши аҳтимолидан ҳоли эмас.

Уч йилдан бери профессор Ботир Қодиров ишлаб

бизда кучли мутахассисларга бўлган талаб катта. Биз мактабга турли олий ўқув юртилардан профессор-ўқитувчиларни, шунингдек фан арбоблари, шoir, ёзувчиларни таклиф қиламиз. Шу ўринда яна бир нарсани айтиш лозим топардим. Мактабимизда ўқитган ўқувчиларда Батанга бўлган муҳаббат тўғрисида жуда юксак.

Мактабга ўқувчиларни қабул қилиш жараёнида бевосита Ботир Қодировнинг ўзи ҳам иштирок этиб, болаларнинг қобилиятларини аниқлашда қўмаклашаётди. Бу усул қандай натижа беришини кузатиб боради. Аммо афсусланарли томони шундаки, республика мидаги сон-саноксиз иқтидорли болалар турли сабабларга кўра мазкур санъат мактабига келиб ўқиш имкониятига эга эмаслар. Виллоятларда бундай мактабларни очиб учун эса ҳозирча шароит йўқ. Умуман олганда, истеъодларни аниқлаш учун 1990 йилда қарор ҳам қабул қилинган. Шунга мувофиқ «Истеъдод» илмий таърибга марказини очиб ҳар кузда тутилган эди. Кейинчалик негадир бу режа шундайлигича қолиб кетди. Шу ўринда мамлакатимизда инсон имкониятини унинг ижтимоий ҳаётига алоқадорлигини ўрганадиган ягона таърибхона фаолият кўрсатаётганини тасвирлаш керак. Бу ҳам бўлса профессор Ботир Қодиров бошқараётган руҳшунослик кафедрасидир. Эндиликда бу кафедранинг таърибхона тарғиб қилиш шайхонасида ана шу инсон қобилияти билан шуғулланадиган марказ очиб масаласи қўрилмоқда.

Инсондаги ўзи билган ва билимган мавжуд имконияти, лаёқат, иқтидорини аниқлаб, уни ривожлантириш катта самара беради, — дейди биз билан суҳбатда Ботир Қодиров, — Чунки унинг нимага қадарлиги, ҳаётига, ўз фаолиятига муҳаббат ҳиссини ўйотиб, фаолият тараққиётида ўз ўрнини топишга ёрдам беради. Бу билан чегараланмай, мамлакатимиз равақи учун етуқ, ўз соҳасининг билимдон мутахассисларини етиштирилади. Бу — мустақил республикамиз учун жуда муҳимдир.

Назира ТОШПҲАТОВА.



* Хоҳ ишонинг, хоҳ... ЎЗИНГДАН ЧИҚҚАН БАЛОГА

Ким нима деса десину лекин Америка давлат маъмуриятида врач-генерал лавозими бор экан. Унинг қиладиган иши битта — бирон нарсанинг америкаликлар соғлиғига эътибори фойдалигини ойнаи жаҳон, радио орқали айтиб бериш. Гарчи қийинлик формаси ҳарбий — денгизчилар адмираллиғи бўлса ҳам, қўл остида ўзидан бошқа бирорта ҳарбий бўлмаса ҳам, бу юқори ва масъул лавозимни ҳозир Арканзас штатида соғлиғини сақлаш ишларида бош бўлган Жойселин Эдлерс хоним эгаллаб турибди.

Эдлерс хоним ишга келган қисқа мўддат ичида қўпчилики ҳайратга соладиган ишларни амалга оширди. У телевидение орқали сўзлаб барча юқори сифт ўқувчиларига ғилоф тарқатишни маълумлади. Ўтган йилнинг эхиринда эса наркотик моддаларини очиб сотишни таъқиқ этди.

Мана шу ерга келганда Америка жамоатчилиги тоқат қилолмади. Эдлерс хонимни масъулиятсиз деб атади. Дарҳол истеъфого чиқишни талаб қилишди. Лекин таъдир врач-генерални бундан ҳам баттарроқ жазолаган экан.

Арканзас штатининг марнаан Литта Рок шаҳрида Эдлерс хонимнинг 28 йилги ўғли Кевин устидан сўз бўлди. У юқори савдос билан шуғулланади. У шундай йўл билан ўзи фойдаланадиган гўёнақли моддаларга пул топар экан. Кевин бу бедаво даргда жуда ёшгичдан муомало бўлганини, ҳатто бундан ота-онаси ҳам хабардор эканига иқдор бўлди. Шундан кейин Эдлерс хоним нега наркотиклар очиб сотилиши деганига қўпчилиқ тушунди. «Ўзингдан чиққан балого, қайта борсан давога», деб бежиз айтмаганлар.

ҚАЙНОНАМДАН АЙЛАН

Буюқ Британия мудофаа вазирлигида ғалати одат бор. Юқори лавозимли амалдор ишдан бўшаганда унинг охириги илтимоси бажарилади: ё озу қилиб юргани соғ қилинади, муқофотланади, ҳуллас бўёғини истеъфого чиқатган, ишдан бўшаётган одам билади.

Бир йирик амалдорнинг соғва тариқасидаги илтимоси ҳайратланарли бўлди: «Англия ҳарбий-хаво кучларининг товушдан тез учар самолётлари қайнонамининг ой наванд иссиқхонаси устидан учиб ўтсин». Илтимос бажарилди: оқибатда қайнона шўрликнинг бутун ойналари тузлай тўқилиб тушди.

Қуролли кучлар бўйича ишлар вазири лавозимига яқинда тайинланган янги давлат вазири Николас Соумс чуқур нафас олиб шундай дебди: «Ўзи битта бу қайнона эмас.Қўпчилиқ шундай қисматда дучор бўлиши керак экан. Афсуски истеъфого чиқишимга ҳали анча бор-да».

ИТАЛИЯЛИК «МУҚБИЛ ТОШОТАР»ЛАР

Италиянинг катта йўларида кейинги пайтларда юриш хавфли бўлиб қолди. Тезликни ошириш, маст бўлиб машина ҳайдаш, иссиққа яна бир сабаб қўшилди: тоғли жойларда йўлга ўйлаб метр баландликдан тошлар ёғилади. Оқибатини айтиб ўтиш шарт бўлмаса керак. Одамларнинг қаҳри ғазоби ҳам шунга яраша бўлмоқда. Чунки тош кўчи ёни зилзила тўғйили тушмайди. Уларни мерганлик баҳси ўтказадиган қаҳрамонлар иргитадилар.

Бундай асабга тегадиган ҳолатлар шунчалки кўп бўлаётгани, Италиянинг айрим вилоятларида тош иргитувчиларга қарши курашнинг махсус полиция бўлимлари тузилди. Лекин тошотарларни тутиш осон бўлмапти: улар ҳаракат усулини ва жойларини ўзгартириб турадилар.

— Биз катта йўлнинг ҳар бир метрини қараб чиқамиз, — дейди бўлимага бошлиғи Клаудио Готти, — лекин қўзаланган натижага эриша олганимиз йўқ. Ўйлаб «тошотар» ёсимлар ўртасида чинакамга кураш борипти. Улар қўлимиздаги темирқўлликларни, қасдан библи туриб одам ўлдирганини учун қамқоққа тушишларини яхши билишди. Бу болаларга ёрдам керак. Асабийлик касали — психоз жуда ҳам хавфли.

Италияда ҳозир ёнасида дам олиш мавсуми бошланган. Барча ўзини тоғ бағрига, сол-салқинга уради. Автомобиллар оқимини эса мўлжалга олиш учун унчалик мерган бўлиш керак эмас. Тошини юмалатиб юборилса бас, бири бўлмаса бирига тегади... Чораси битта: тезроқ Италия тоғларидан тошлар туташти керак ёни одамлар зирҳли танкларда юриши зарур.

Тоҳир МАҲКАМОВ тайёрлади.

* Билиб қўйган яхши



Она учун фарзанд каломоти қанчалар бахтирлик белгиси. Қизининг ёни ўзининг бўй тўртб бораётганини кўрган онанинг қўнқичини тасаввур қила олмасанми! «Малика» кийаб чиканми

Бирлашмасининг бичиқисини Шахноза Қўрбақовнинг ҳам қўнқичи бир олам. Унинг қизини Севара бу йил 1-синфга боради.

Равиля Альбеков олган сурат.

Темур УВАЙДУЛЛО.

* Шифобахш неъматлар

ҚАТИҚ, ҚИМРОН ВА ҚИМИЗ

Маълум мўддат ўтгандан кейин у майда, новот ранг парчаларга айланди. Мана шу модда сут қанди-лактозадир.

Сутнинг яна бир таркибий қисми дармондорилардир. Сут биокимиявий таҳлил қилингандан таркиби А, В, С, Д дармондориларга бой эканлиги аниқланган.

Сутнинг шифобахшлик хусусиятини дастлаб бундан 2500 йил муқаддам машҳур грек табиби Гиппократ нафр қилган. Бир зодагон йигитча бўйрак касалига гирифтор бўлганда Гиппократ унга «Наҳордан сут ичинг, тушликка ҳам сут ич, кечқурун ҳам сут ич — шифо топасан», дейди. 1 ойга қолмай бемор тузалиб кетди. Гиппократ ёлғиз буйракнинг эмас, асабий касалликлар, ошқозон-ичак, юрак ва қон-томир касалликларини ҳам сут билан даволаган.

Сутнинг шифолигини биз шарқ табобатининг бобоқалони Абу Али Сино асарларидан ўқиймиз: «Сут уч хил моддадан таркиб топилган: сувлилик, огиз ва ёғ моддасидан. Сигир сутида ёғ моддаси кўп бўлади. Туя сутида ёғ моддаси оз ва ўзи жуда суюқ бўлади. Эчки сутини эса муътадилдир. Қўй сутини қуюқ ва ёғли, аммо сигир сутини ундан ҳам қуюқроқ ва ёғлироқ бўлади. Биз сутини эса туя сутига ўхшаш суюқ ва сувли бўлади».

Х—ХI асрлар бўсағасида яшаган Ибн Сино Бухоро атрофида махсус майдонлар ташлаб, унга турли доривор ўсимликларини уруғини сеппирган ва унинг чиққан ўтлар билан ситиларини озиқлантирган. «Сут берувчи ҳайвон яхши ўтлар билан боқилиши керак», — дейди аллома. Шу

нингдек, у сутнинг инсон озиқланишига аълозарига, пини ва тошмаларга, жароҳат ва яраларга, бўғинларга, бош аълозарига, кўз аълозарига, нафас аълозарига ҳамда иситмага ва заҳарларга қарши даволоти тўғрисида жуда кўп ёзган. Биз булардан фойда баъзиларининггина келтириш билан қийофланамиз:

Сут кеска кишиларга уларнинг табиятида ҳўлик (микоз) ҳосил қилган учун ва уларда бўладиган қичиман йўқотган сабаблар фойда қилади. Аммо уларнинг сутини ҳам қилишларига асал билан ёрдам бериш керак. Сут қилинча ўзинини ички суриш ва ичкаларига қичириндиларини чиқариб ташлашдан бошлайди. Сутини шакар билан ичишса, қознинг рангини, айниқса хотинларни қиройил қилади. Сут қуруқ минокдан бўладиган ҳам

ғиллиқ ва васвасага ҳамда эсда сақлаб олмаслик касаллигига (склерозга) яхши даводир. Қўй сутини эса қон туғлашга кўпроқ фойда қилади. Сут ўйна яраси ва силга қарши ишлатиладиган дорилардир. У билан огиз чайқаш ва гарғара қилиш, томоқ огриқига, томоқ шишига, тилчанинг ва бодомсимон безларнинг шишларига фойда қилади. Туя сутини эста ва нафас қиснишга фойда қилади. Сувли қисми кетгуча қайнатилган сут ички қотиради ва қонли ич кетишини тўхтатади. Туя сутини ҳайвонини ҳайдайди, сигир сутининг айронини эса сафрли ич кетишга фойда қилади. Қайнатилган қатқ сафро ва қон аралаш ич кетишини тўхтатади.

Жуда кўп ҳолларда янги соғилган эчки ва қўй сутлари, сигир сутидан қатқ ичингил, туя сутидан қимрон ва биз сутдан қимиз тайёрлаб, қимиз-хил касалликларини даволаб келинади. Доривор ўсимликлар едириб боқилган ҳайвон сутига не етсин!

С. РАҲИМОВ туманидаги 100-махсус мактаб-интернатнинг биология ўқитувчиси.

Сут нима, деган саволга оддийгина қилиб «Эмизувчи ҳайвонлардан соғиб олинган оқ рангдаги суюқлик-да», — деб жавоб берилган. Лекин аслидан олганда эса инсон организмни учун зарур бўлган моддалар унинг таркибиде талаягина.

Ишдан соғилган сут бир оз тиндириб қўйилса, «бет олади» — олимлар ана шу широчани микрооситига қўйиб кузатганларда унда жуда майда шарчалар мавжудлигини пайқашган. Бир томчи сутдаги яхши мавжуд юз миллиондан кўпроқ ана шу доначалар ёғ экинлигини маълум бўлди. Сутини бироз аччиб қайнатилса, қўнқичи сувга ва пахтасимон оппоқ парчаларга ажралади. Бу парчалар оқсил моддаси бўлиб, олимлар Қозини деб атадилар. Сутда яна альбумин ва глобулин номи билан аталган оқсиллар ҳам бор. Бир литр сутдаги оқсил санкиста тухум оқсиллигига барабар.

Сутда яна шакар моддаси ҳам мавжуддир. Бунинг биллиш учун зардобон узоқ қайнатилса ва у қуялиб оқ жигаранг тусга кирганда оловдан олиб музлатила-

